Cercetări numismatice, XXVII, Bucureşti, 2021, p. 263-280

PIESE NUMISMATICE NOU INTRATE ÎN COLECȚIA MUZEULUI NAȚIONAL DE ISTORIE A ROMÂNIEI (III)

Tudor Alexandru Martin*

Abstract

This article presents a part of the numismatic material which entered the collection of the National History Museum of Romania between the years 2018 and 2020. The material was organized by the order of entry into the collection. The majority of the objects which entered the collection are coins, medals, badges and award documents. The most interesting objects were illustrated, when possible.

Key words: award documents, badges, banknotes, coins, medals, orders, tokens.

Acest articol prezintă o parte din piesele numismatice intrate în colecţia Cabinetului Numismatic al Muzeului Naţional de Istorie a României în cursul anilor 2018 – 2020. Acestea au fost aranjate în ordinea oferirii spre achiziţie/donării. Ofertele şi donaţiile sunt alcătuite, în principal, din monede, bancnote, brevete, medalii şi insigne. Cele mai interesante piese, unde s-a putut, au fost prezentate şi prin fotografii. Faţă de anii precedenţi, prezentaţi la nivelul donaţiilor şi achiziţiilor de piese numismatice (2012-2017), între 2018 şi 2020 se poate observa o scădere constantă în interesul populaţiei de a dona sau oferi spre achiziţie astfel de piese către muzeu. Dacă pentru perioada 2012-2014 au fost prezentate 24 de donaţii şi oferte de achziţii, între 2015 şi 2017 au fost doar 12, iar pentru următorii ani numărul scade la şapte, astfel se poate observa o înjumătăţire la fiecare ciclu de câte trei ani.

1. Prima ofertă, de la începutul lunii august 2018, a fost compusă din 23 de medalii româneşti şi străine, o decoraţie, două insigne, patru mărturii de botez, un medalion pentru identificarea animalelor de companie, cinci jetoane, 16 monede străine şi trei bancnote de necesitate. Monedele sunt din diferite perioade şi state precum: Cuba (2), Egipt (2), Hong Kong (1), Irak (1), Libia (1), Mexic (1), Imperiul Otoman (4), Imperiul Roman – Valentinian? (1), Imperiul Rus (1) şi Teritoriile Caribiene Britanice (1) şi Statele Caribiene de Est (1). Medalionul de identificare pentru animalul de companie a fost emis de Primăria oraşului Bucureşti şi are numărul 011275 – Pl. 1, Fig. 1. Patru din cele cinci jetoane sunt româneşti, din secolul al XX-lea, iar ultimul este bătut la Nuremberg în anul 1836. Cele două insigne sunt ambele româneşti – una de membru de comitet a Corporaţiei Meseriaşilor (1903) – Pl. 1, Fig. 2 şi cealaltă din tipul Amintirea eroilor căzuţi în războiul pentru reîntregirea neamului (1941) – Pl. 1, Fig. 3. Mărturiile de botez sunt, de asemenea, toate româneşti şi din secolul al XIX-lea, din anii 1847 – Pl. 1, Fig. 4, 1896, 1897 şi 1899 – Pl. 1, Fig. 5. Bancnotele sunt interesante deoarece sunt emise de autorităţi şi pentru autorităţi diferite – Germania/Aachen, 20 Pfennigi 1918 – Pl. 1, Fig. 6; Austria/Ocupaţia Aliată, doi Schillingi 1944 – Pl. 2, Fig. 7; Germania / Wermacht – 10 Pfennigi [1942] – Pl. 2, Fig. 8. Singura decoraţie din ofertă este o medalie de tipul

* Muzeul Naţional de Istorie a României, Bucureşti.
E-mail: gree_yuri_13@yahoo.com

Răsplata Muncii pentru Învăţământ, clasa a III-a, model 1907 (1907-1947). Medaliile se împart astfel – şapte româneşti, două germane, una belgiană, una senegaleză, una poloneză, două probabil canadiene, trei din Uniunea Sovietică, patru cehoslovace şi două din San Marino. Dintre acestea cele mai interesante sunt următoarele: 25 de ani de la întronizarea patriarhului Iustinian, 1973 – Pl. 3, Fig. 9, 10 ani Comitetul pentru Habitat al Comisiei Economice pentru Naţiunile Unite ala Europei, 1956 – Pl. 3, Fig. 10, Apollo 11 – Pl. 4, Fig. 11, Cracovia-Polonia – Pl. 4, Fig. 12, 200 de ani de la naşterea Ludwig van Beethoven, 1970 – Pl. 4, Fig. 13, Republica Senegal - Un popor, un ţel, o credinţă – Pl. 5, Fig. 14, Leningrad – Pl. 5, Fig. 15 şi 200 de ani Academia de Arte a U.R.S.S., 1957 – Pl. 5, Fig. 16.

2. Următoarea ofertă de achiziţie, de la jumătatea jumătatea lunii octombrie, a constat într-un singur obiect, un brevet pentru o cruce comemorativă a Primului Război Mondial – Pl. 6, Fig. 17. Decoraţia i-a fost acordată în anul 1920 sergentului Zaharia Frânculescu, din cadrul Regimentului 80 Infanterie, care a luptat la Turtucaia.

3. Ultima ofertă a anului 2018, tot din luna octombrie, a fost alcătuită din 88 de obiecte, dintre care majoritatea monede (82), două medalii, o decoraţie, un jeton, un medalion pentru identificarea animalelor de companie şi un titirez/zar. Monedele sunt cuprinse între secolele 17 şi 20, au valori diferite şi sunt din state variate: Imperiul Austro-Ungar (1), Austria (6), Belgia (1), Franţa (3), Republica Federală Germania (3), Grecia (1), Italia (1), Israel (6), Moldova şi Ţara Românească (3), Marea Britanie (1), Norvegia (1), Imperiul Otoman (13), Polonia (3), România (1), Imperiul Romano-German (18), Imperiul Rus (4), Spania (2), Statele Unite ale Americii (5), Turcia (1), Republica Populară Ungaria (8). Medaliile sunt un premiu şcolar – menţiune, acordată în perioada regatului (1881-1947) şi una dedicată jubileului de 90 de ani a Comitetului Olimpic şi Sportiv Român din 2004 – Pl. 7, Fig. 18. Restul obiectelor sunt: un jeton de producţie germană, probabil din secolele al XVIII-lea – al XIX-lea; medalia/decoraţia austriacă „Pentru Merit”, clasa a III-a; un medalion de identificare pentru animalul de companie similar cu cel prezentat mai sus, dar cu numărul 004300 şi un titirez/zar de la un joc realizat din bronz sau aramă.

4. În anul 2019 a fost realizată o donaţie în luna aprilie, iar către sfârşitul anului au fost achiziţionate câteva obiecte care au prezentat interes pentru colecţia Cabinetului Numismatic. Donaţia a constat în câteva obiecte care au aparţinut maiorului Constantin Marinescu, fiind vorba de trei distincţii şi de trei documente legate de decoraţiile primite de acesta. Cele trei distincţii sunt ordinul Steaua României, în grad de Cavaler, cu spade, model 1877 (1877-1932), crucea comemorativă a Primului Război Mondial şi ordinul militar Mihai Viteazul, model 1941 – Pl. 7, Fig. 19, iar din rândul documentelor merită menţionat brevetul pentru ordinul militar acordat în anul 1942 – Pl. 8, Fig. 20.

5. La sfârşitul anului au fost achiziţionate mai multe obiecte de la o consignaţie, obiecte printre care s-au numărat şi 27 de brevete, medalii, o decoraţie şi o ştampilă. Trei medalii au ca subiect sărbătoarea Crăciunului din anii 2009 şi 2011, a patra este din anul 1969 şi este legată de inaugurarea noului sediu al Bibliotecii Regale Belgiene – Pl. 9, Fig. 21, decoraţia este ordinul sârbesc Sfântul Sava – Pl. 9, Fig. 22, placă, în grad de Mare Ofiţer sau Mare Cruce, iar ştampila a aparţinut Asociaţiei Sportive Hârtia. Documentele sunt legate de doi militari, sublocotenentul Ion Rădulescu şi generalul de brigadă Alexandru Gheorghieş, ele fiind brevete pentru înaintări în grad, pentru acordarea unor distincţii şi pentru autorizarea portului unor decoraţii străine. Poate cel mai interesant document dintre toate este o felicitarea de Crăciun realizată din iniţiativa elevilor Şcolii de Ofiţeri de

Artilerie „Regele Carol I" - Bateria a III-a, pentru comandantul instituţiei - colonelul Alexandru Gheorghieș.

6. Ca şi anul precedent, 2020 a beneficiat de o donaţie şi de o ofertă de achiziţie. La începutul lunii septembrie au fost donate 27 de obiecte printre care se numără două cocarde, 11 insigne, un breloc, nouă medalii şi patru plachete. Cocardele sunt dedicate, una zilei naţionale din 2017 şi una aparţine Asociaţiei Camarazii – Pl. 9, Fig. 23, iar insignele au următoarele subiecte: Banca Naţională a României 1880-1995; A IV-a Spartachiadă a Tineretului 1959; Al IV-lea Festival Mondial de Atletism de la Bucureşti 1953; Donator (de sânge) de onoare; ICPMC – 40 de ani 1989; Tarom; România-Federaţia Rusă 1878-2018; Târgu Jiu-610 ani; stema Regatului României, AEC (Art Exhibitin China); Canada-Statele Unite ale Americii. Dintre medalii numai una singură este străină, Statele Unite ale Americii – Agenţia pentru Contabilizarea Prizonierilor de Război/Dispăruţilor în Misiuni, toate celelalte fiind româneşti: medalie Administraţia Prezidenţială - Muzeu Naţional Cotroceni - 25 de ani – 2016, realizată din sticlă; medalie Muzeul Brăilei Carol I - Jubileu Perpessicius - 125 ani – 2016; medalie Muzeul Brăilei Carol I - 25 de ani de la moartea lui Iulian Antonescu – 2016; medalie Muzeul Brăilei Carol I - 135 de ani/Regele Mihai - 95 ani – 2016 (Pl. 10, Fig. 24); medalie Generalul Henri M. Berthelot - rolul acestuia la înzestrarea aeronauticii române – [2016 ?] (Pl. 10, Fig. 25); medalie Muzeu Naţional Brukenthal - 200 de ani – 2017; medalie Muzeul Brăilei Carol I - Brăilenii recunoscători lui Vladislav I – 2018 (Pl. 10, Fig. 26); medalie Muzeul Brăilei Carol I - Centenarul Marii Uniri/650 de ani - Brăila – 2018 (Pl. 11, Fig. 27). Plachetele au subiecte diverse (Episcopia Romano-Catolică de la Oradea - 825 ani, Ungaria, 2017 – Pl. 11, Fig. 28; Muzeul de Istorie Naţională şi Arheologie Constanţa - Centenarul Marii Unirii/140 de ani de la Unirea Dobrogei cu România, 2018 – Pl. 12, Fig. 29; Alexandru Ioan Cuza - întemeietorul României moderne – 2019; Muzeul Judeţean Ştefan cel Mare din Vaslui - deschiderea expoziţiei permanente, 2019 – Pl. 13, Fig. 30, iar brelocul este legat de Muzeul Judeţean Ştefan cel Mare din Vaslui – Pl. 13, Fig. 31.

7. Ultimele piese prezentate, dar şi cele mai recent intrate în colecţia Cabinetului Numismatic sunt douăsprezece monede medievale ungureşti databile în secolul al XV-lea – Pl. 14, Fig. 32. Acestea sunt toate dinari, emişi în timpul domniei regelui Vladislav I (11 piese), dar şi postum, o monedă, care au fost bătuţi în şase ateliere monetare: Alba Iulia – două monede, Braşov – două monede, Buda – două monede, Cluj – două monede, Lendava – o monedă şi Sibiu – trei monede (Dumitrache, Mirea 2020 89-107). Ele au fost achiziţionate la sfârşitul anului 2020.

Bibliografie

Dumitrache, Mirea 2020 – P. Dumitrache, D. A. Mirea, *Completări privind activitatea monetăriilor transilvănene din vremea regelui Vladislav I*, în CN 26, 2020, pp. 89-107.
Pârvan, Opaschi, Martin 2011 – K. Pârvan, C. Opaschi, T. A. Martin, *Onoarea Naţiunilor. Ordine şi decoraţii din patrimoniul Muzeului Naţional de Istorie a României*, Târgovişte, 2011.
Martin, Pârvan, Opaschi – T. A. Martin, K. Pârvan, C. Opaschi, *Onoarea Naţiunilor. Ordine şi decoraţii româneşti din patrimoniul Muzeului Naţional de Istorie a României, volumul II*, Bucureşti, 2016.
World Coins 2003 – *World Coins 1601-1700*, 3rd edition, 2003.
World Coins 2002 – *World Coins 1701-1800*, 3rd edition, 2002.
World Coins 2004 – *World Coins 1801-1900*, 4th edition, 2004.
World Coins 2009 – *World Coins 1901-2000*, 36th edition, 2009.
World Paper Money 2014 – *World Paper Money 1368-1960*, 15th edition, 2014.

Explicaţia planşelor / Explanation of the plates

Planşele 1-14 – Piese intrate în colecţia Muzeului Naţional de Istorie a României între anii 2018-2020.
Plates 1-14 – Objects which entered the collection of the National History Museum of Romania between the years 2018-2020.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

Planșa 1

2 SCHILLING
ALLIIERTE MILITÄRBEHÖRDE
SERIE 1944
2 SCHILLING
ZWEI SCHILLING
IN OESTERREICH AUSGEGEBEN
SCHILLING 2
2 SCHILLING
2 SCHILLING
SCHILLING 2
ZWEI SCHILLING
2 SCHILLING

7.

10 ZEHN 10
RPF
REICHSPFENNIG
RPF
BEHELFSZAHLUNGSMITTEL
FÜR DIE
DEUTSCHE WEHRMACHT
DEUTSCHE WEHRMACHT
DIESER SCHEIN IST KEIN ÖFFENTLICHES ZAHLUNGSMITTEL, SONDERN NUR
FÜR DEN GELDVERKEHR INNERHALB DER DEUTSCHEN WEHRMACHT BESTIMMT

8.

Planșa 2

PREA FERICITUL PATRIARH JUSTINIAN AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
XXV

LA ANIVERSAREA A 25 ANI DE LA INTRONIZARE
6 IUNIE
1948 - 1973

A XXV-a
ANIVERSARE A ÎNTRONIZĂRII
PREA FERICITULUI PATRIARH
JUSTINIAN
1948 - 1973
6 Iunie

9.

COMITE DE
L'HABITAT
COMMISSION
ECONOMIQUE
POUR L'EUROPE
NATIONS UNIES
BRUXELLES
1946 1956

10.

Planșa 3

11.

12.

13.

Planșa 4

14.

15.

16.

Planșa 5

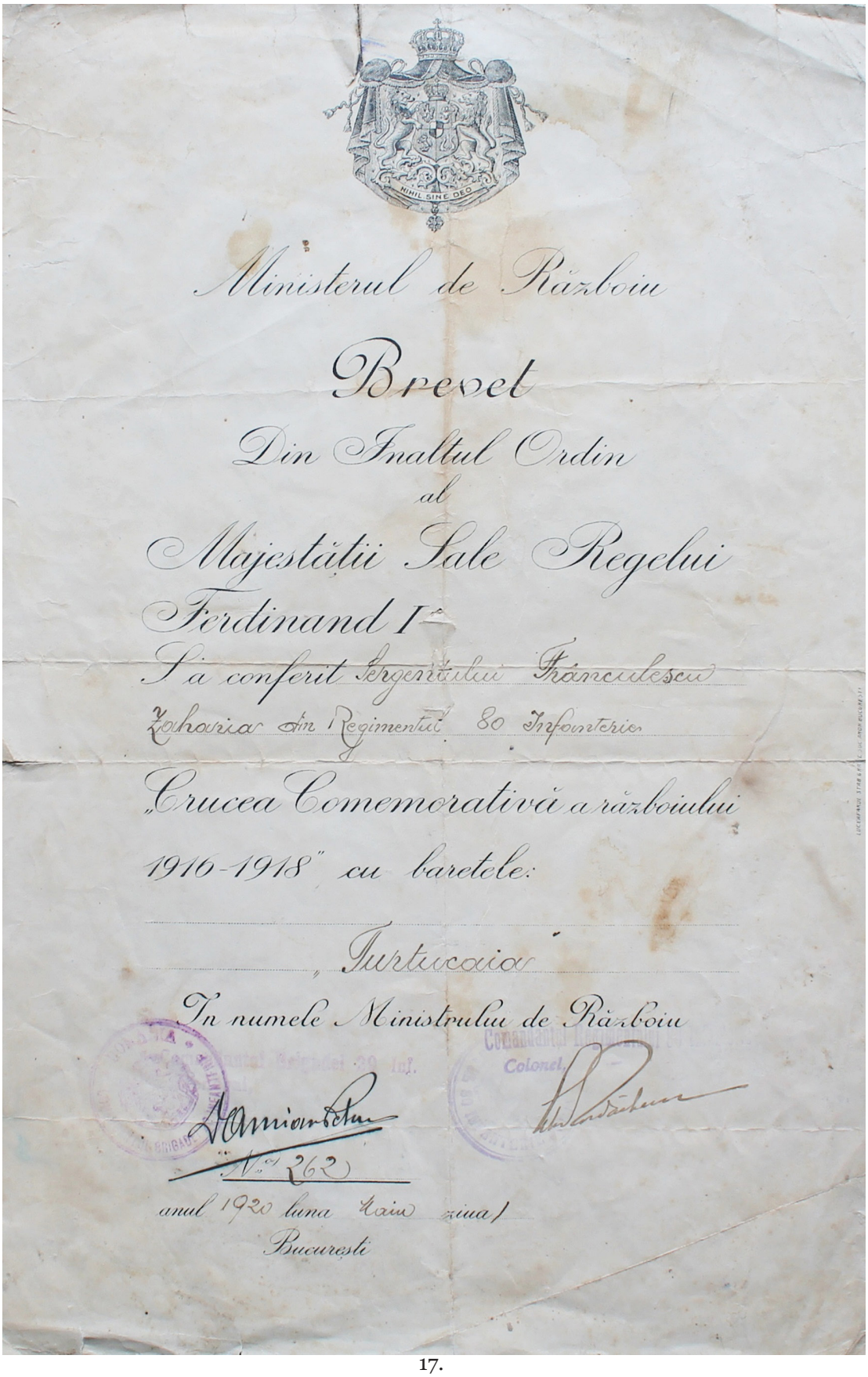

Ministerul de Războiu

Brevet

Din Înaltul Ordin

al

Majestății Sale Regelui

Ferdinand I-

I s'a conferit Sergentului Franculescu

Zaharia din Regimentul 80 Infanterie

„Crucea Comemorativă a războiului

1916-1918" cu baretele:

„Turtucaia"

În numele Ministrului de Războiu

Colonel

Nr. 262

anul 1920 luna Maiu ziua 1

București

17.

Planșa 6

18.

19.

Planşa 7

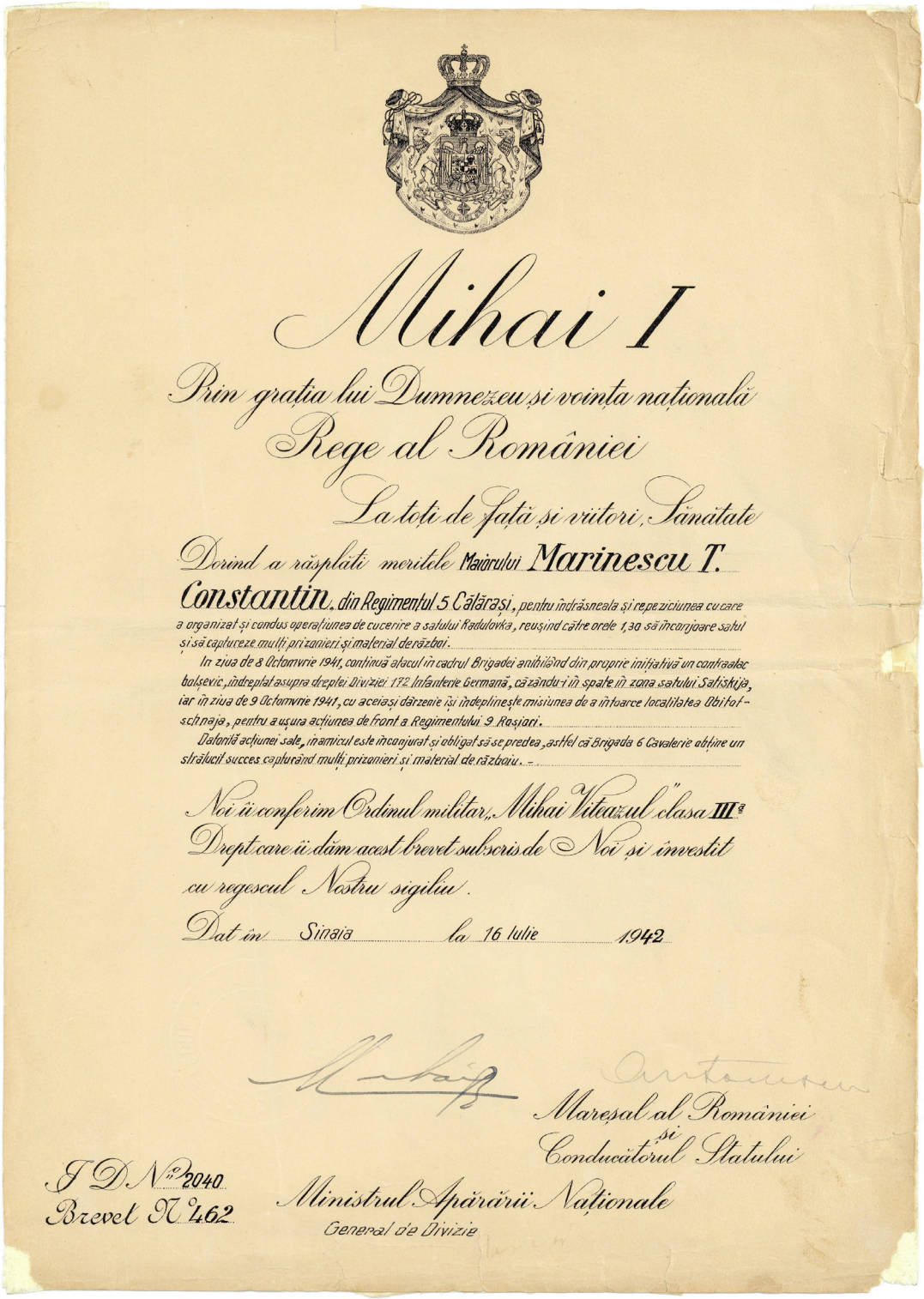

Mihai I

Prin graţia lui Dumnezeu şi voinţa naţională
Rege al României

La toţi de faţă şi viitori, Sănătate

Dorind a răsplăti meritele Maiorului **Marinescu T. Constantin**, din Regimentul 5 Călăraşi, pentru îndrăsneala şi rezoluţiunea cu care a organizat şi condus operaţiunea de cucerire a satului Radulovka, reuşind către orele 1,30 să încercuiască satul şi să captureze mulţi prizonieri şi material de război.

În ziua de 8 Octomvrie 1941, continuă afacul în cadrul Brigadei anihilând din proprie iniţiativă un contraatac bolşevic, îndreptat asupra dreptei Diviziei 172 Infanterie Germană, căzându-i în spate în zona satului Safiskija, iar în ziua de 9 Octomvrie 1941, cu aceeaşi dârzenie îşi îndeplineşte misiunea de a înlesni localităţea Obitotschnaja, pentru a uşura acţiunea de front a Regimentului 9 Roşiori.

Datorită acţiunei sale, inamicul este încercuit şi obligat să se predea, astfel că Brigada 6 Cavalerie obţine un strălucit succes capturând mulţi prizonieri şi material de război.

Noi îi conferim Ordinul militar „Mihai Viteazul" clasa III-a
Drept care îi dăm acest brevet subscris de Noi şi învestit cu regescul Nostru sigiliu.

Dat în Sinaia la 16 Iulie 1942

Mareşal al României
şi
Conducătorul Statului

I D Nr. 2040
Brevet Nr. 462

Ministrul Apărării Naţionale
General de Divizie

20.

21.

22.

23.

Planșa 9

27.

28.

Planșa 11

CAROL I - ELISABETA
FERDINAND - MARIA
ROMÂNIA
1918
2018
CENTENARUL MARII UNIRI

TRAIAN
MIRCEA CEL BĂTRÂN
CAROL I
ROMÂNIA
DOBROGEA
1878
2018
140 DE ANI DE LA
UNIREA DOBROGEI CU ROMÂNIA

29.

Planşa 12

30.

31.

Planșa 13

32.

Planșa 14